

Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy

mezioborová studentská vědecká konference

PASTORACE V KONTEXTECH

Pátek 27. 5. 2016

ANOTACE PŘÍSPĚVKŮ

Pastorace mezi neslyšícími

Karel Müller

ETF UK - studijní obor Evangelická teologie

Anotace

Kontext: O toto téma jsem se začal zajímat před dvěma roky, když jsem se učil Český znakový jazyk. Přišel jsem do kontaktu s neslyšící menšinou a rozhodl jsem se, že zpracuji téma vztahu křesťanských společenství a neslyšících v ČR. Toto téma by mohlo zajímat pastorační pracovníky a teology, kteří mají zájem o práci s neslyšícími (chtějí porozumět a zlepšit kvalitu).

Cíl: Cílem příspěvku je představit současnou situaci v pastorační práci s neslyšícími v České republice a odpovědět na otázky, zda je církev pro neslyšící bezbariérová a zda mají neslyšící lidé možnosti se účastnit náboženského života.

Postup: Ve svém příspěvku stručně nastíním problematiku komunity Neslyšících, jakožto kulturní menšiny, která má mít stejné možnosti jako většinová slyšící společnost. Krátce promluvím o svém výzkumu mezi neslyšícími, ve kterém jsem se zaměřil na jejich náboženský život. Během svého výzkumu jsem rovněž navštívil několik různých křesťanských společenství, kam pravidelně chodí neslyšící, a zjišťoval jsem, jaké možnosti nabízejí různé církve Neslyšícím. Z výzkumu jsem pak odvodil různé přístupy k pastorační práci.

Výsledky: V závěru příspěvku přinesu charakteristiku neslyšících z pohledu pastorální teologie a specifika jejich pastorační práce. Výsledkem mé práce je návrh, jak by měly církve a její pracovníci postupovat směrem k Neslyšícím.

Klíčová slova: Deaf studies, komunita Neslyšících, Znakový jazyk, praktická teologie, pastorační práce, Theology of Disability

Možnosti a meze postpenitenciární péče

Jana Matulíková

ETF UK - studijní obor Křesťanská krizová a pastorační práce – diakonika

Anotace

Kontext: V České republice je momentálně v trestu odnětí svobody přes 21 500 vězňů. V zájmu celé společnosti je snížení značné recidivy, která v současnosti stoupla až na 70%. Proto se hledají možnosti, jak s odsouzenými pracovat během výkonu trestu, ale i po propuštění. Do jisté míry se jako úspěšná pro resocializaci jeví kontinuální práce s propuštěnými osobami. Zde je místo pro státní i neziskové organizace a také církve.

Cíle: Cílem je popsat realitu života osob po propuštění z výkonu trestu a jako jednu z cest konkrétní pomoci představit projekt nízkoprahového centra, které by umožnilo zaměstnat a ubytovat některé propuštěné, kteří jsou neperspektivní pro spolupráci s jinými subjekty, a zhodnotit příslušnou legislativu.

Postup: Studium literatury a rozhovory uskutečněné s vězňenými a propuštěnými osobami.

Výsledky: Z provedené analýzy a získaných empirických dat vyplývá nutnost kontinuální práce s odsouzenými. Návrh zřízení nízkoprahového centra na půdě sboru církve je možné za určitých okolností realizovat, nicméně původně zamýšlenou nízkoprahovost není možné zajistit z legislativních důvodů.

Klíčová slova: výkon trestu odnětí svobody, programy zacházení, kontinuální práce s lidmi ve výkonu trestu a po propuštění, postpenitenciární péče, možnosti resocializace, meze resocializace, místní církve

Vztah mezi církví a LGBT+ komunitou

Mgr. Magdaléna Šipka

ETF UK – studijní obor Evangelická teologie

Anotace

Kontext: Teologická východiska, která mohou přijetí LGBT+ jedinců do církevního prostředí ulehčovat, najdeme v teologii Matthewa Foxe, v teologii osvobození, ve feministické a queer teologie. K této problematice vydaly jednotlivé české církve i občanskoprávní instituce dokumenty, které mají vliv na stávající praxi v naší společnosti.

Cíle: Stručně popsat českou LGBT+ komunitu a přístupy církvi k ní, zdokumentovat místa, kde dochází ke kontaktu těchto dvou sociálních prostředí a případně zachytit problematkové body vzhledem ke komunikaci a vzájemnému pochopení, zabývat se podobou církevního obřadu registrace a biblickými místy, která pojednávají o lásce dvou mužů.

Postup: Přednáška bude vycházet především ze studia dostupných oficiálních dokumentů jednotlivých církví vztahujících se k LGBT+ problematice. Dále bude uplatněna deskripce

některých přístupů v praxi s využitím pastorační metody vidět-posoudit-jednat tak, jak byla doporučena Druhým vatikánským koncilem. Bude proveden i rozbor biblických textů.

Výsledek: Bude nejprve popsána současná situace, která bude vztažena a porovnána s teologií a nakonec bude navržen určitý postup pro pastorační praxi.

Klíčová slova: LGBT+ komunita, pastorec homosexuálů, queer teologie, církevní obřad registrace, teologie stvoření

Práce s mládeží v ČCE

Zuzana Férová

ETF UK - studijní obor Pastorační a sociální práce

Anotace

Kontext: Práci s mládeží, konkrétněji duchovnímu vedení mládeže v ČCE, se nikdo soustavě nevěnuje, existuje jen úprava Řádem vzdělávání a výchovy v církvi, který pojmenovávám tři úrovně při práci s mládeží, a jmenuje některé aktivity.

Cíl: Popsat, jaký je systém práce s mládeží v ČCE, a na základě dotazníkového šetření zjistit, jak vypadá konkrétní práce s mládeží ve sborech ČCE a jaké jsou názory farářů ČCE na současný stav.

Postup: Podklady byly získány studiem oficiálních dokumentů ČCE a prostřednictvím dotazníkového šetření, realizovaného mezi faráři ČCE formou tzv. online dotazování. Kvantitativní data byla zpracována statisticky, odpovědi na otevřené otázky byly podrobeny kvalitativní analýze jejich obsahu.

Výsledky: Dotazníky byly rozeslány do 207 sborů ČCE, vyplněných se vrátilo 76. Předběžné výsledky ukazují, že mladí lidé jsou přítomni téměř ve všech sborech, které se dotazníkového šetření účastnily. Ve třetině sborů se přesto mládež vůbec neschází, a tedy se s ní nepracuje. Většině farářů připadá, že práce s mládeží by měla být více zaměřená na duchovní oblast a ne jen na tvorbu společenství, ale na systému práce s mládeží by většina nic neměnila.

Klíčová slova: mládež, práce s mládeží, Českobratrská církev evangelická (ČCE), faráři ČCE

Potenciál sociálních sítí v církevním společenství

Radek Vondra

ETF UK - studijní obor Křesťanská krizová a pastorační práce – diakonika

Anotace

Kontext: Sbor je základní jednotka církve i společenství lidí, které má svoji vnitřní soudržnost, něco je spojuje a svádí dohromady, i když se třeba zrovna nemilují. Sbor je tvořen jednotlivci i skupinami různého druhu. Je komunitou. Vazby mezi členy můžeme vnímat jako sociální sítě, které vytvářejí určitou charakteristickou sociální strukturu, kde každý má své, více či méně stabilní místo a svou roli. Někdo však stojí více uvnitř sboru, někdo na jeho okraji. Začlenění implikuje, aby každý jednotlivec, případně skupina, cítili, že mohou uplatnit svůj hlas, mít vliv a být součástí celku.

Cíl práce: Předmětem mé studie je křesťanský sbor jako celek, jako živý organismus. Snažím se prozkoumat, co ze svých možností a hřiven (svých zdrojů, svého vnitřního potenciálu) sbor pěstuje a používá, a co nechává ležet ladem, jaký se ve sboru skrývá potenciál pro začlenění těch, kteří stojí na okraji.

Postup: Etnografickou metodou zkoumám, jaké existují v církevním sboru sociální sítě. Nad nimi se pak zamýšlím, jaký je jejich potenciál pro začlenění lidí na okraji.

Výsledky: Výstupem mé práce je zobecněný popis prostředí sboru (sociálních sítí) a klíčových míst s potenciálem podpořit začleňování.

Klíčová slova: církevní sbor, komunita, sociální sítě, etnografická metoda, výzkum, začleňování

Mezináboženský dialog jako cesta k porozumění a respektu

Zora Nováková, DiS.

ETF UK – studijní obor Evangelická teologie

Anotace

Kontext: Mezináboženský dialog, konkrétně dialog židovsko-křesťanský, je dlouhodobě v mém užším studijním zájmu v rovině teoretické, poslední dva roky pak v rámci předsednictví Společnosti křesťanů a Židů i v rovině praktické. Cíleně pěstovaná kultura odpovědného dialogu má v celosvětovém měřítku teprve poměrně krátkou historii. Až ve dvacátém století, zejména po 2. světové válce a pohromě Šoa, vznikla naléhavá potřeba cesty mezináboženského dialogu jakožto alternativy vůči cestě konfliktů, války a nenávisti živené hluboko zarytými předsudky. Odpovědný dialog čerpá svou inspiraci z myšlenky židovského učence a filosofa Martina Bubera, že ve tváři jiného Ty, v jeho či její jinakosti, můžeme a máme zahlédnout odlesk samotného Boha. Takto postavený dialog může být

prostředkem nejen k rozhovorům mezi jednotlivými náboženstvími, nýbrž i mezi jakýmkoli skupinami lidí odlišných vyznání, světů názorů, postavení, pohlaví, sexuální orientace, atp.

Cíle: Mým hlavním cílem je stručně shrnout své postřehy z práce ve vedení Společnosti křesťanů a Židů a představit pozitivní důsledky metody odpovědného dialogu v mezinárodním a českém prostředí. Mým dílčím cílem je pokus o zodpovězení otázky, zda není zdánlivá samozřejmost odpovědně vedeného dialogu skrytým nebezpečím pro celou naši společnost a zároveň výzvou, která by měla burcovat křesťanstvo každé generace k budování dialogické kultury vycházející z interpretace Ježíšova dvojpříkázání lásky.

Postup: Pro příspěvek jsem zvolila metodu výběru a představení několika konkrétních dokumentů vztahujících se k tématu. Vycházela jsem ze studia dokumentů z Mezinárodní rady křesťanů a Židů (ICCJ), katolické církve a z konkrétních vyjádření některých českých církví a náboženských komunit. Uplatním i své vlastní zkušenosti z několika akcí uspořádaných Společností křesťanů a Židů.

Výsledky: Dospěla jsem k závěru, že kultura odpovědného dialogu je významným, ne-li nezbytným prostředkem k nalezení zdravého vztahu s odlišně názorově zaměřenými skupinami lidí. Z mé práce navíc vyplývá, že metafora dialogu jako cesty je nanejvýš trefná, neboť v dialogu se všichni, kdo se ho účastní či mu dokonce jen přihlíží, vyvíjejí a vzájemně se od sebe učí. Zároveň je na příkladu vývoje židovsko-křesťanského dialogu možné ukázat, že k dobrým výsledkům vede často trnitá cesta a nelze je čekat hned na jejím počátku.

Klíčová slova: mezináboženský dialog, židovsko-křesťanský dialog, porozumění, respekt, Martin Buber.

Mocenské aspekty pastorace u Foucaulta a Luthera

Jakub Ort

ETF UK - studijní obor Evangelická teologie

Anotace

Kontext: Francouzský filozof Michael Foucault rozkrýval ve svých analýzách mocenské vztahy a disciplinační mechanismy formující nenápadně, ale o to důsledněji, i ty nejintimnější sféry lidského života. Ať už jde o zkoumání moderní psychiatrie a konstrukce šilenství nebo tzv. pastýřské moci, která má podle Foucaulta své kořeny ve středověké církvi, jsou jeho vhledy v mnoha ohledech přínosné pro praktickou teologii a církevní praxi. Částečně na něj v tomto ohledu navazuje praktický teolog Henning Luther. Ve své kritice „deficitního modelu pomoci“ upozorňuje na asymetrii moci obsažené v tradičních i některých novějších modelech pastorace. Zároveň se snaží o nabídnutí nového konceptu, který nahrazuje asymetrický pojem proexistence rovnostářským pojmem solidarity a nabízí aktivní roli samotné pastorované osobě. Texty obou autorů jejich vzájemný vztah jsou tématem příspěvku a zároveň východiskem pro další úvahy.

Cílem příspěvku je vnést do diskuse o teologickém pojetí pastorace eticko-politický aspekt moci a nabídnout cestu k nalezení takového modelu, který bude tento problém zohledňovat.

Postup: Interpretace textů Michaela Foucaulta a Henninga Luthera a jejich vztažení k prakticko-teologické diskusi.

Výsledky: Příspěvek představí model pastorační založený na symetrickém vztahu mezi pastorem a pastorem a jeho nedorozumění dilemata. Zároveň ukáže zatím nedorozumění dilemata tohoto problému, která leží především ve strukturálním zakotvení modelu v církevní praxi. Příspěvek také nabízí ukázkou spojení vzhledem postmoderní filozofie s (prakticko) teologickými otázkami.

Klíčová slova: Michael Foucault, Henning Luther, pastorační moc, pastorační, praktická teologie